

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/64/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

16/2015. (I. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. február 2-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. január 22-én megtartott zárt ülésén meghozott döntése alapján

m e g s z ü n t e t i .

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása nem megállapítható. A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2014. február 2-án előterjesztett beadványában előadta, hogy panasszal él a lakásán 2014. január 14-én foganatosított házkutatással szemben. A házkutatást azért rendelték el, mert állítólag az egyik mohácsi alpolgármesternek a házára sárga festékszóró sprayvel ráfújták, hogy farizeus.

A panaszos előadta, hogy 2014. január 14-én délelőtt körülbelül 9 óra környékén a felesége hívta a panaszost sokkos állapotban telefonon (a munkahelyéről), hogy a rendőrség az ajtójuk előtt áll (a panaszos nem volt otthon), és házkutatást akarnak tartani (feltörik az ajtót). Azt mondta, hogy az édesapját hívták telefonon (ismerte a telefonszámát az egyik rendőr), hogy az adja meg a lánya telefonszámát, hogy elmenjenek érte (a munkahelyére), hogy megtudják tartani a házkutatást. A panaszos felesége sokkos állapotba került amiatt, hogy jönnek érte a rendőrök.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A panaszos álláspontja szerint telefonszáma ismert a rendőrség előtt korábbi ügyekből kifolyólag, ezért álláspontja szerint egyértelmű, hogy a rendőrség ki akarta kerülni őt, nélküle akarták megtartani a házkutatást, mivel ő tapasztalt ilyen helyzetekben, a feleségével viszont „könnyen elbánhatnak”.

A panaszos felhívta a M.-i Rendőrkapitányságot és közölte az ügyeletessel, hogy állítólag őt keresik. Vissza is hívták, mégpedig a bűnügyi osztály megbízott vezetője, aki a panaszos lakásánál tartózkodott többed magával. A panaszos lakásához érve azt látta, hogy két rendőrautóval jöttek a rendőrök, összesen öten valamint egy hatósági tanú. Érthetetlen volt, hogy miért jöttek ennyien egy festékszóró sprayt keresni. A panaszos véleménye szerint azért, hogy a környékeliek azt higgyék róla, hogy veszélyes bűnöző.

A panaszos álláspontja szerint az lett volna a szakszerű, ha megkérdezik őt, hogy hol tart festéket a lakásban, hogy ne okozzanak komolyabb rendetlenséget. Nem ez történt, szétforgatták az egész lakást olyan helyekre is benézve és átforgatva az ott találhatóakat, ami egyértelműen indokolatlan volt. A házkutatás több mint másfél órát tartott, és a végére a panaszos számára egyértelműen bebizonyosodott, hogy az egész spray dolog arra volt ürügy, hogy terepszemlét tartsanak nála. Amikor a végén a konyha került volna átkutatásra, ahol a panaszos a festékeket tartotta, azok már alig érdekelték őket, félvállról vették, nem is nézték meg azokat alaposan.

Lefoglaltak egy csavarhúzó, amin fehér festék volt, egy tedi festőhenger nyelet, amin szintén fehér festékfolt volt, illetve lefoglaltak egy munkásnadrágot, ami tele volt fehér festékfoltokkal, és egy nadrágszíjat, amin szintén fehér festékfoltok voltak. Továbbá a nagyszobában a falról festékmintát vettek, amely sárga diszperzites festékkel volt lefestve. Ezen lefoglalt tárgyak egyike sem köthető egyértelműen a házkutatás indokául megjelölt elkövetéshez, hiszen az elkövető sárga festékszóró spray-vel követte el a cselekményt. Tehát a lefoglalt tárgyakat is indokolatlanul foglalta le a rendőrség.

Mielőtt a rendőrök elmentek volna, átvették a panaszossal egy idézést másnap 13 órára. Másnap meg is jelent, és a tanúkenti kihallgatása meg is történt. Itt is kiderült számára (a kérdésekből), hogy semmilyen alapos gyanú vele szemben nem volt, a házkutatás alapos indoka nem volt meg, a házkutatással a rendőrség visszaélt.

A panaszos álláspontja szerint nem volt meg az alapos gyanú. A panaszost megkerülve a feleségén keresztül akarták azt megtartani (aki sokkot kapott, és ha nem jelentkezik a panaszos, akár elveszthette volna a munkahelyét is). A hangnem is többször sértő és provokatív volt. A rendőrség túlzott létszámban vonult fel és eltúlozta a házkutatást is (olyan cselekményeket is tettek – átnézték, felforgattak -, ami összeegyeztethetetlen volt a kereset tárggyal, bizonyítékokkal), ami indokolatlanul hosszú ideig is tartott, továbbá a lefoglalt tárgyak nincsenek összefüggésben a házkutatási határozatban írtakkal.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A nyomozati cselekményt foganatosító rendőrkapitányság vezetője, G. G. r. alezredes, a Testület megkeresésére adott, 2014. május 20-án kelt válaszában a sérelmezett intézkedéssel kapcsolatban kifejtette, hogy L. A.-né mohácsi lakos (aki azóta tragikus körülmények között elhunyt) feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2014. január 10-én 16.00 óra és a 2014. január 11-én 09.00 óra közötti időben családi háza kerítésének meszelt falára „FARIZEUS” feliratot festett, ezzel a számára kb. 5.000 Ft. kárt okozott.

A fentiek alapján 2014. január 13-án a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 371. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontjának ba) alpontja szerint minősülő szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó falfirka elhelyezésével elkövetett rongálás vétségének megalapozott gyanúja miatt nyomozás elrendelésére került sor.

Az L. A.-né által tett feljelentés jegyzőkönyve és az eljárás során beszerzett bűnügyi információk szolgáltak alapul arra, hogy M.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály 2014. január 13-án kelt házkutatásról szóló határozata alapján házkutatás foganatosítson a panaszos lakásban.

Az intézkedés célja tehát a rendelkezésre álló adatok alapján bizonyítási eszközök felkutatása és lefoglalása, jogalapja pedig a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (továbbiakban Be.) foglaltakon alapul. A Be. 149. § (2) bekezdés c. pontja szerint házkutatásnak akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyonekobjzás alá eső dolog megtalálására vezet. A Be. 149. § (3) bekezdése alapján a házkutatást a nyomozó hatóság is elrendelheti.

A Be. 149. § (4) bekezdése alapján a házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, míg a Be. 149. § (5) bekezdése kimondja, hogy ha a házkutatáson az érintett, illetőleg a védője, képviselője vagy megbízott hozzátartozója nincs jelen, az érintett érdekeinek védelmére olyan személyt kell kirendelni, akiről alaposan feltehető, hogy a házkutatással érintett érdekeit megfelelően védi. Figyelemmel arra a tényre, hogy az eljárásban érintett személyek előzetes kiértesítése egy házkutatást megelőzően a nyomozási cselekmény sikerét meghiúsítaná, hiszen a büntetőeljárás bizonyításához szükséges tárgyi bizonyítási eszköz elrejtéséhez, megsemmisítéséhez vezethet, így a házkutatáshoz a nyomozó hatóság „meglepetésszerűen” jelent meg. Mivel a lakásban ezen időpontban senki nem tartózkodott, és az eljáró nyomozók csak a panaszos hozzátartozóját tudták elérni, így a hozzátartozó kiértesítésére került sor, aki a lakáshoz irányította a panaszost, vagyis a házkutatás az ő jelenlétében zajlott.

G. G. r. alezredes álláspontja szerint a nyomozási cselekménybe bevont rendőri létszám nem alapjogi, hanem nyomozás- és intézkedéstaktikai kérdés, továbbá a panaszossal szemben foganatosított intézkedések során a nagyobb rendőri erő mindenképpen indokolt, hiszen a panaszost a közelmúltban első fokon hivatalos személy elleni erőszak miatt marasztalták, és az adataik szerint további hasonló minősítésű bűncselekmény miatt áll bírósági szakban büntetőeljárás alatt.

A rendelkezésre álló adatok alapján az intézkedő rendőrök hangneme és bánásmódja teljesen szabályos, jogszerű és szakszerű volt a panaszossal szemben, aki a nyomozati cselekmény előtt és alatt több alkalommal is hangosan kiabált.

G. G. r. alezredes véleménye szerint a Testület által vizsgált rendőri intézkedés, nyomozási cselekmény egy folyamatban lévő büntetőeljárás részét képezi, így a Testületnek ezen kérdéskörben nincs hatásköre. Ezt támasztja alá, hogy a házkutatás során a panaszos panasszal élt annak ténye és módja ellen. Panaszát a nyomozás felügyeletét ellátó S.-i Járási Ügyészség B.358/2014/1. számú határozatával elutasította 2014. április 4-én hozott határozatával, míg a P.-i Járásbíróság Nyomozás-Szabálysértési Csoportja 17.Bny. 151/2014/2. számú, 2014. április 17-én hozott végzésével a panaszos, az ügyészség fenti számú határozata ellen benyújtott felülbírálati indítványát utasította el.

Ezeken felül a fentiekkel összefüggésben a panaszos feljelentést tett dr. G. Z. r. alezredes ellen hivatali visszaélés büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a Központi Nyomozó Főügyészség K.-i Regionális Osztályán, mely eljárás jelenleg is folyamatban, befejezéséről írásos értesítést még nem kaptunk, az eljáró ügyész szóbeli közlése alapján a nyomozás megszüntetésére kerül bűncselekmény hiánya miatt. Figyelemmel a B. Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 02000/3190/2014. ált számú kizárási határozatára a nyomozást a S.-i Rendőrkapitányság folytatja.

2) A rendőrség mellékelte az ügyben tett feljelentésről szóló jegyzőkönyvet, a házkutatás elrendeléséről szóló határozatot, a házkutatásról és a lefoglalásról szóló jegyzőkönyveket, a S.-i Járási Ügyészség 2014. április 4-én kelt, a házkutatással és a lefoglalással szemben benyújtott panaszt elbíráló határozatát, a P.-i Járásbíróság 2014. április 17-én kelt elutasító végzését, a a S.-i Járási Ügyészség 2014. április 4-én kelt határozatának felülbírálata tárgyában, a M.-i Rendőrkapitányság kizárásának elbírálásáról szóló 2014. május 13-án kelt határozatot, illetve a büntetőügyben történt 2014. január 15-ei tanúkihallgatás jegyzőkönyvét. Ezek részletes ismertetésétől a Testület jelen állásfoglalás III. 1. pontjában foglaltak okán eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiek értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult:

- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni;
- büntetőeljárás keretében fogatosított cselekmények törvényességét elbírálni;
- kártérítést megítélni;
- az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

A fenti rendelkezés értelmében a Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kérdések vizsgálatára, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva végez. Az ilyen jellegű panaszokra a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 195-199. §-ai biztosítják a megfelelő jogorvoslatot. A konkrét ügyben kétség kívül megállapíthatóvá vált, hogy a panaszos a rendőrségnek olyan mulasztását, illetve intézkedését (nyomozati cselekmények elmulasztása) sérelmezte, amelyet a rendőrség nyomozó hatóságként eljárva, a Be. rendelkezései alapján végzett.

A fentiekre tekintettel a Testület a büntetőeljárással kapcsolatos panaszok tekintetében hatásköre hiányát volt kénytelen megállapítani

2) A panaszos beadványában sérelmezte az eljáró rendőrök hangnemét és bánásmódját.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos beadványában úgy fogalmazott, hogy a bűnügyi osztály vezetője, aki személyesen ment ki a házkutatásra provokatívan viselkedett, továbbá az eljáró rendőrök hangneme többször is sértő valamint provokatív volt.

G. G. r. alezredes, kapitányságvezető, a Testület megkeresésére adott, 2014. május 20-án kelt válaszában, az intézkedés során alkalmazott hangnemmel kapcsolatban kifejti, hogy a rendelkezésére álló adatok szerint az intézkedő rendőrök hangneme és bánásmódja teljesen szabályos, jogszerű és szakszerű volt a panaszossal szemben, aki a nyomozati cselekmény előtt és alatt több alkalommal is hangosan kiabált.

A fentiek alapján a panaszos és a rendőrség álláspontja között olyan ellentét feszül, amit a Testület a rendelkezésére álló iratokkal nem tud feloldani, ezért Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület a büntetőeljárással kapcsolatos panaszelemek tekintetében hatásköre hiányát volt kénytelen megállapítani. Az intézkedés során használt rendőri hangnem kapcsán a panaszos és a rendőrség álláspontja között olyan ellentét feszül, amit a Testület a rendelkezésére álló iratokkal nem tud feloldani, ezért Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2015. január 22.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET